

Kela|Fpa[®]

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 (HE 109/2024 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 1.10.2024

Outi Antila
Pääjohtaja

Kela korostaa lausunnossaan seuraavia asioita

- Hallitusohjelman, kehys- ja budjettiriihen 2025 etuuksiin ja palveluihin liittyvät muutokset ja säästöpäätökset kohdistuvat laajaan joukkoon Kelan asiakkaita. Ovatpa muutokset positiivisia tai negatiivisia, ne lisäävät Kelan työmäärää. Ensisijaisista etuuksista säästäminen lisää jonkun verran perustoimeentulotukeen turvautuvien määrää.
- Muutosten toimeenpano ja samanaikainen toimintakulujen pieneminen aiheuttavat myös huomattavia riskejä Kelan asiakaspalvelu- ja ratkaisutyöhön.
- Käytännössä tämä voi näkyä seuraavasti:
 - Asiakkaat saavat päätöksensä hitaammin (ratkaisutoiminnan läpimenoaikojen pidentyminen),
 - Asiakkaat joutuvat jonottamaan puhelinpalvelussa ja palvelupisteillä (asiakaspalvelun ruuhkautuminen)
 - Lainmuutoksia ei saada toteutettua ajoissa (lainmuutosten toimeenpanon viivästyminen).

Kela korostaa lausunnossaan seuraavia asioita

- Kelan sairausvakuutusmaksujen tulisi olla ennakoitavia ja niiden suuruuden pitäisi perustua sairausvakuutuksen etuusmenojen kehitykseen. Vuodesta 2025 toteutettavat sairausvakuutuksen rahoituksen muutokset osana kokonaiskanavointia pitäisi olla poikkeusmenettely.
- Kelan toimintakulujen rahoitus tulee turvata usean vuoden aikajänteellä, jotta Kela kykenee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti toteuttamaan lakisääteiset tehtävänsä, ylläpitämään lainsäädännön edellyttämän palvelutason sekä uudistamaan etuusjärjestelmät ja asiointipalvelut.
- Lainmuutoksiin pitää varata riittävästi aikaa ja muutosten toimeenpanoon tarvittava määrä resursseja. Kela tarvitsee muutoksen suuruudesta riippuen 6–36 kuukautta muutostyöhön, jotta nykyisiin tehtäviin kohdistuvat jo päätetyt tai uudet lainmuutokset sekä mahdolliset uudet tehtävät pystytään toimeenpanemaan onnistuneesti.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen ja lainmuutokset edellyttävät Kanta-tietojärjestelmäpalvelujen jatkuvaa kehittämistä. Kanta-palvelujen rahoitus tulee turvata pitkäjänteisesti riittävällä rahoituksella.

Kelan toimintakulut (momentti 33.10.60)

- Kelan tämän hetken arvion mukaan toimintakulujen valtionosuuden määrä vuoden 2025 talousarviossa on säästöpäätökset huomioiden riittävä, jos lisäsäästöjä ei enää kohdisteta toimintakuluihin eikä uusia muutoksia etuuksiin tehdä. Toimintakuluihin kohdistuvat säästöpainne sisältää kuitenkin merkittäviä Kelan etuuksien toimeenpanoon ja asiakaspalveluun liittyviä riskejä.
- Kelan arvioissa on huomioitu hallitusohjelman tuottavuusohjelmasta ja budjettiriihessä 2025 Kelalle kohdistuvat säästövelvoitteet noin 34 milj. euroa valtionosuutena
 - Toimintakuluina vähennystarve on noin 45 milj. euroa ja henkilöstöstä noin 530 htv

Kanta-palvelut

(momentti 33.01.25 Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät)

- Kanta-palveluilla on tärkeä rooli sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiossa ja hyvinvointipalvelujen tukemisessa (mm. Omakanta-palvelussa yli 3 miljoonaa käyttäjää). Valtakunnallinen ratkaisu säästää kustannuksia, kun suoria eri tietojärjestelmien välisiä integraatioita ei tarvita ja tieto liikkuu yhden pisteen kautta yksityisten ja julkisten sote-toimijoiden välillä.
- Panostamalla Kanta-palvelujen hyödyntämiseen ja jatkokehittämiseen, on mahdollista saada merkittäviä kustannussäästöjä verrattuna siihen, että sama tekninen ratkaisu tehtäisiin erikseen jokaisella hyvinvointialueella.
- Kela osallistuu STM:n pyynnöstä EU:n EHDS-asetuksen valmisteluun sekä kansallisella tasolla että EU-tasolla ja Kanta-palvelut ovat kansallisesti tässä kokonaisuudessa oleellisessa roolissa kansalaisten oikeuksien turvaamisessa. Tulevat toimeenpanon tehtävät ovat merkittävät sekä laajat ja niille on taattava rahoitus.
- Kelan näkemyksen mukaan Kanta-palvelujen lainmuutosten, kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen tehtävien rahoitus tulee jatkossa varmistaa, jotta kustannustehokkaat ja huoltovarmuutta tukevat kansalliset sote-ratkaisut ovat mahdollisia.

Kelan laskelmissa huomioituja muutoksia (1/2)

- Kansaneläkkeen ja muiden etuuksien ikärajan nosto 18:aan vuoteen (HE 125/2024)
- Kansaneläkkeen ulkomaille maksamisen lakkauttaminen (HE 128/2024)
- Eläkkeensaajan asumistuen varallisuusharkinta ja lisäomavastuumuutos (HE 126/2024)
- Yleisen asumistuen varallisuusharkinta ja kuntaryhmituksen uudistus (HE 126/2024)
- Opiskelija yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisälle
- Koulumatkatuki vain maksuttomaan koulutukseen
- Keliakiakorvaus toimeentulotuen kautta (HE 133/2024)
- Toimeentulotuen kotoutumiskorvausten kesto 3 vuodesta 1 vuoteen (peruttu)
- Kelan kuntoutus- ja kuntoutusrahalain tarkennukset (HE 124/2024)

Kelan laskelmissa huomioituja muutoksia (2/2)

- Elatustukijärjestelmän uudistus
- SH-korvattava taksin käytön väliaikainen enimmäishintasäätely jatkuu (HE 95/2024)
- Työttömyysturvan korotusosien poisto (HE 135/2024)
- Osittaisen työmarkkinatuen korvausprosentin alentaminen (HE 135/2024)
- Lääkkeiden alkuomavastuun nosto 70 euroon ja sitominen indeksiin (HE 129/2024)
- Muutokset lääkkeiden hinnoittelusäännöksiin, tukkuhintojen leikkaus (HE 129/2024)
- Sairauspäivärahojen ja kuntoutusrahojen leikkaus (HE 123/2024)
- Sairausvakuutusrahaston rahoitusmuutokset eli ns. kanavointi (HE 123/2024)

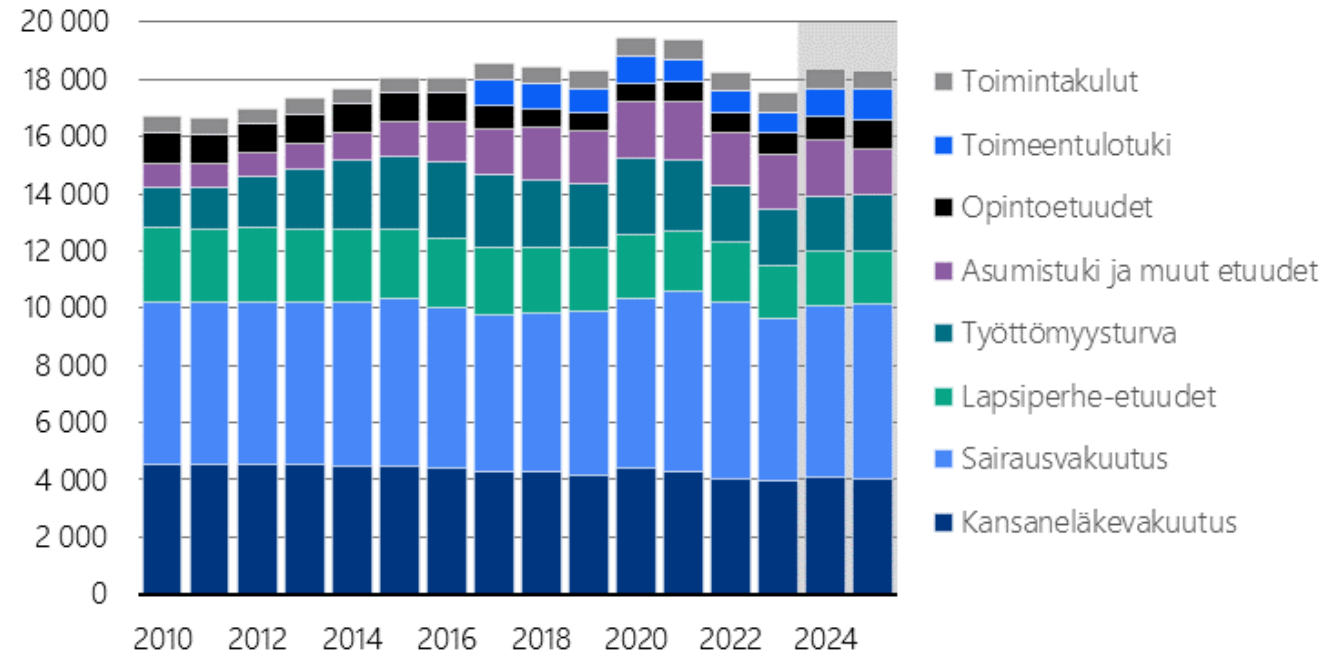
Kanavointi

- Osana Orpon hallituksen säästötoimia, sairausvakuutuksessa siirretään (kanavoidaan) valtion rahoitusvastuuta vakuutusmaksuilla maksettavaksi
- Työtulovakuutus
 - Valtion perusosuudesta luovutaan
 - Työnantajien maksuosuus vakuutusmaksuilla rahoitettavista kuluista 68 %:iin 2025
 - Palkansaajien maksuosuus vakuutusmaksuilla rahoitettavista kuluista 32 %:iin 2025
- Sairaanhoitovakuutus
 - Valtion osuus 51,4 %:iin ja palkansaajien 48,6 %:iin 2025 alkaen
 - Etuudensaajien maksurasitus ei muutu
- Uusien rahoitusosuuksien mukaiset valtion osuudet ja vakuutusmaksut vuodelle 2025 ovat tiedossa lokakuun lopussa

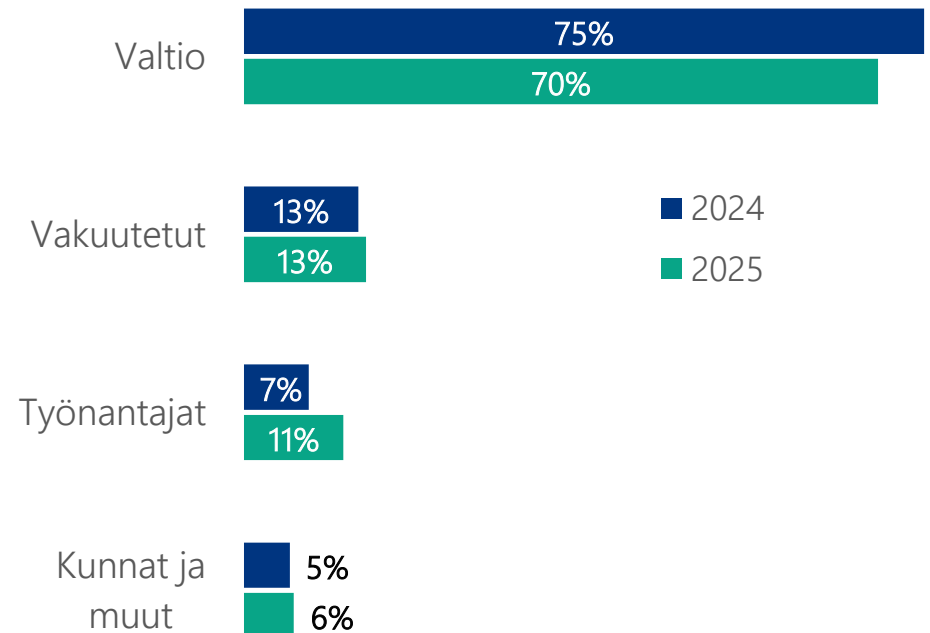
Kokonaiskulut ja niiden rahoitus

Kelan kulut etuuslajeittain 2010-2025

Milj. euroa (vuoden 2024 rahassa)

Rahoitusosuuksien jakautuminen

Kiitos

Kela|Fpa